

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΑΡΘΡΑ 29 ΚΑΙ 30

**ΟΙ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΑΠΟ ΟΡΙΣΜΕΝΑ ΕΡΓΑ
ΝΟΜΟΙ ΤΟΥ 2018 ΚΑΙ 2023**

**«ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΜΟΝΑΔΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΜΕ
ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΙΣΧΥΟΣ ΜΕΧΡΙ 1,3 MW, ΣΤΟ ΤΕΜΑΧΙΟ ΜΕ ΑΡ. 735, Φ/ΣΧ.:
35/55, ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΦΥΤΗΣ, ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΠΑΦΟΥ».**

ΑΙΤΗΣΗ ΓΙΑ ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗΣ ΑΔΕΙΑΣ ΜΕ ΑΡ. ΦΑΚ.: ΠΑΦ/01065/2022.

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΑΚΕΛΟΥ:02.10.011.005.001.159

1. Εισαγωγή

Στο πλαίσιο των Περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από ορισμένα Έργα Νόμους του 2018 και 2023, Μελέτη Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον (ΜΕΕΠ) για το Έργο «κατασκευή και λειτουργία μονάδας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με Φωτοβολταϊκό Σύστημα ισχύος 1,3MW της εταιρείας «Hubloc Energy limited», (Αρ. τεμ. 735, Φ/Σχ.:35/55) στη Κοινότητα Φύτη, της Επαρχίας Πάφου», υποβλήθηκε στην Περιβαλλοντική Αρχή με σχετική επιστολή από το Διευθυντή Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως Αρ. Αιτ. ΠΑΦ/01065/2022 και ημερομηνίας 07/12/2022, για αξιολόγηση.

Με την υποβολή της πιο πάνω ΜΕΕΠ, ο κύριος του έργου του έργου προχώρησε, όπως προβλέπει ο πιο πάνω Νόμος, στη γνωστοποίηση σε δύο (2) ημερήσιες κυκλοφορίας εφημερίδες, για την υποβολή στην Περιβαλλοντική Αρχή εντός τριάντα (30) ημερών, απόψεων ή παραστάσεων από το κοινό αναφορικά με το περιεχόμενο της ΜΕΕΠ ή αναφορικά με τις επιπτώσεις που η εκτέλεση ή λειτουργία του έργου ενδέχεται να επιφέρει στο περιβάλλον.

Στην συνέχεια ζητήθηκαν συμπληρωματικά στοιχεία από το Τμήμα Περιβάλλοντος, μέσω επιστολής στις 22/05/2023, τα οποία υποβλήθηκαν στις 12/06/2023.

Για σκοπούς δημόσιας παρουσίασης, οι μελετητές προωθήσαν προς το Κοινοτικό Συμβούλιο Φύτης, μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, πρόσκληση με την οποία γνωστοποιήθηκε η πρόθεση της Εταιρείας, μαζί με το προσχέδιο (Draft) της Μελέτης, το οποίο κατατέθηκε και σε έντυπη μορφή στον Πρόεδρο του Κοινοτικού Συμβουλίου. Επίσης, είχε αναρτηθεί και διαμοιραστεί σε κοινόχρηστους χώρους της Φύτης, σχετική ανακοίνωση, έγινε δημοσίευση σχετικής ανακοίνωσης σε δύο (2) τοπικές εφημερίδες, για την κατάθεση της υπό ετοιμασία ΜΕΕΠ στο χώρο των γραφείων του επηρεαζόμενου Κοινοτικού Συμβουλίου, καθώς και για την ανάρτηση της στην ιστοσελίδα των συμβούλων για ενημέρωση του ενδιαφερόμενου κοινού με σκοπό την υποβολή σχολίων.

Η Επιτροπή Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον εξέτασε το Έργο σε συνεδρία της στις 25/04/2023, όπου κρίθηκε αναγκαία η υποβολή συμπληρωματικών στοιχείων και η υπόθεση επανεξετάστηκε στις 21/11/2023 όπου και αξιολογήθηκε.

Γνωμοδότηση «κατασκευή και λειτουργία μονάδας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με Φωτοβολταϊκό Σύστημα ισχύος 1,3MW της εταιρείας «Hubloc Energy limited», (Αρ. τεμ. 735, Φ/Σχ.:35/55) στη Κοινότητα Φύτη, της Επαρχίας Πάφου» με Αρ. Αιτ. ΠΑΦ/01065/2022.

Με βάση τις απόψεις των μελών της Επιτροπής, την επιτόπια επίσκεψη, τις θέσεις των διαφόρων Τμημάτων, τη ΜΕΕΠ και τα συμπληρωματικά στοιχεία, ετοιμάστηκε η Γνωμοδότηση της Περιβαλλοντικής Αρχής.

---

2. Περιγραφή και χωροθέτηση του Έργου σύμφωνα με τη ΜΕΕΠ

Το προτεινόμενο έργο αφορά στην κατασκευή και λειτουργία Φωτοβολταϊκού Πάρκου, ισχύος 1,30MW, ιδιοκτησία της εταιρείας «Hubloc Energy limited», εντός των Διοικητικών ορίων της Κοινότητας Φύτης, της Επαρχίας Πάφου, στο ιδιωτικό τεμάχιο 735 (Φ/Σχ.: 35/55). Το συνολικό εμβαδόν των τεμαχίων της ανάπτυξης, είναι 14,716 m². Το εμβαδόν που καλύπτεται από τα πλαίσια και τις οικοδομές, συμπεριλαμβανομένων και των εσωτερικών δρόμων/διαδρόμων, ανέρχεται στα 9,991 m², όμως το ποσοστό κάλυψης της επιφάνειας του τεμαχίου από τα φωτοβολταϊκά πλαίσια θα είναι 5,074 m².

Περιγραφή

Το προτεινόμενο έργο (ΠΕ) αναμένεται να λειτουργήσει ως ανεξάρτητη μονάδα ηλεκτροπαραγωγής και αποτελεί κλασική εφαρμογή μετατροπής της ηλιακής ενέργειας σε ηλεκτρική ενέργεια μέσω της ενεργοποίησης των στοιχείων που δομούν τους φωτοβολταϊκούς πίνακες και μετατροπείς τους σε ηλεκτρική ενέργεια.

Τα φωτοβολταϊκά πλαίσια θα εισαχθούν από το εξωτερικό και θα μεταφερθούν στην τοποθεσία του ΠΕ, όπου και θα τοποθετηθούν σε σταθερές μεταλλικές βάσεις με τη μέθοδο της πασσαλόμπηξης. Τα φωτοβολταϊκά πλαίσια, λαμβάνοντας υπόψη την τοπογραφία, τις υφιστάμενες υποδομές, τα φυσικά χαρακτηριστικά της περιοχής μελέτης, καθώς και τον προσανατολισμό, σύμφωνα με την ΜΕΕΠ, θα τοποθετηθούν από βόρεια προς νότια και σε απόσταση περίπου 6 μέτρων από την περιφραξη.

Σύμφωνα με την ΜΕΕΠ, το προτεινόμενο έργο περιλαμβάνει τις ακόλουθες υποδομές / εξοπλισμό:

- τοποθέτηση 2.280 φωτοβολταϊκών πλαισίων ισχύος 570 watt, έκαστος, τα οποία θα εδράζονται σε μονοπάσσαλο μονοαξονικό σύστημα στήριξης,
- εγκατάσταση ηλεκτρικών εγκαταστάσεων,
- μετατροπείς τάσης,
- καλώδια μεταφοράς ηλεκτρικού ρεύματος,
- μετασχηματιστές τάσης,
- συστήματα ασφαλείας και παρακολούθησης, αντικεραυνικής προστασίας,
- διασύνδεση με το δίκτυο Α.Η.Κ.,
- υποσταθμός ΑΗΚ (δωμάτιο μετρητών Α.Η.Κ./υποσταθμός διανομής),
- Γραφείο,
- Χώροι Υγιεινής,
- Χώρος στάθμευσης.

Οι εγκαταστάσεις του προτεινόμενου έργου θα κατασκευαστούν από υλικά όπως μέταλλα, μπετόν κ.τ.λ.. Κατά το στάδιο κατασκευής, θα πραγματοποιηθούν οι ακόλουθες εργασίες:

- Χωματοουργικά έργα διαμόρφωσης του χώρου,
- τοποθέτηση των βάσεων φωτοβολταϊκών πινάκων ,
- τοποθέτηση των φωτοβολταϊκών πλαισίων,
- φύτευση καλλιέργειας,
- εγκατάσταση ηλεκτρικών εγκαταστάσεων,
- περίφραξη του χώρου,
- έλεγχος λειτουργίας και δοκιμών αποδοχής του έργου και
- διασύνδεση με το δίκτυο ΑΗΚ.

Γνωμοδότηση «κατασκευή και λειτουργία μονάδας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με Φωτοβολταϊκού Σύστημα ισχύος 1,3MW της εταιρείας «Hubloc Energy limited», (Αρ. τεμ. 735, Φ/Σχ.:35/55) στη Κοινότητα Φύτη, της Επαρχίας Πάφου» με Αρ. Απ. ΠΑΦ/01065/2022.

Η κατασκευή του φωτοβολταϊκού πάρκου απαιτεί αρχικά τη διαμόρφωση και οριοθέτηση του χώρου της εγκατάστασης. Οι χωματουργικές εργασίες περιλαμβάνουν καθαρισμό του επιφανειακού στρώματος της φυτικής γης, εκσκαφές, επιχωματώσεις και τη διαμόρφωση της τελικής στάθμης και κλίσης του εδάφους. Κατά το στάδιο των χωματουργικών εκσκαφών θα απαιτηθεί μικρή εξομάλυνση του ανάγλυφου εντός του τεμαχίου ανάπτυξης. Κατά το στάδιο κατασκευής αναμένεται αποψίλωση μόνο της αναγκαίας βλάστησης.

Στην συνέχεια θα συναρμολογηθούν και θα στερεωθούν οι ανοξειδωτες μεταλλικές βάσεις, οι οποίες θα στερεωθούν στο έδαφος με τη μέθοδο της πασαλόμπτυξης. Ακολούθως, θα τοποθετηθούν τα πλαίσια στις βάσεις και θα γίνει η καλωδίωση και η σύνδεση μεταξύ τους. Στο προτεινόμενο Αγρό-φωτοβολταϊκό πάρκο, θα τοποθετηθεί αντικεραυνική προστασία, η οποία θα παρέχει τη μεγαλύτερη δυνατή προστασία από κεραυνούς, καθώς και πλέγμα γείωσης για την προστασία του προσωπικού.

Επιπρόσθετα, υπολογίζεται ότι η σύνδεση του ΠΕ με το δίκτυο της ΑΗΚ, θα είναι μεταφοράς τύπου «express» και θα γίνει στην νοτιοδυτική μεριά του τεμαχίου 735 του υπό μελέτη Φωτοβολταϊκού Πάρκου, το οποίο βρίσκεται σε απόσταση περίπου 8.130 Km, περίπου, από το υφιστάμενο Εναέριο Δίκτυο Μέσης Τάσης 11/22kV του ΔΣΔ/ΑΗΚ – Υποσταθμός ΑΗΚ Στρουμπί - Πολέμι. Συγκεκριμένα, το φωτοβολταϊκό πάρκο στο υπό μελέτη τεμάχιο με αριθμό 735, θα συνδεθεί με το προτεινόμενο δίκτυο μεταφοράς που θα συνδέσει το φωτοβολταϊκό πάρκο στο τεμάχιο με αριθμό 387 (ΠΑΦ/01067/2022-Εκδόθηκε Γνωμοδότηση 28/06/2024). Η σύνδεση μεταξύ των δύο τεμαχίων θα είναι υπέργεια και θα έχει μήκος περίπου 130 μέτρα. Σύμφωνα με τα συμπληρωματικά στοιχεία που υποβλήθηκαν από τους μελετητές, η διαδρομή του καλωδίου δεν τέμνει οποιαδήποτε προστατευόμενη περιοχή ή διάδρομο περάσματος πτηνών.

Θα προκύψουν στερεά απόβλητα από εκσκαφές και κατασκευές, καθώς και από τους εργαζόμενους.

Το ΠΕ υπολογίζεται προκαταρκτικά να ολοκληρωθεί εντός 3-4 μήνες από την ημερομηνία έναρξης των κατασκευαστικών εργασιών.

Επισυνάπτεται χωροταξικό σχέδιο, ως **Παράρτημα Ι**.

Χωροθέτηση

Το υπό εξέταση έργο χωροθετείται εντός του τεμαχίου 735 με Φύλλο Σχέδιο (Φ/Σχ): 35/55, στα διοικητικά όρια της Κοινότητας Φύτης, στην Επαρχία Πάφου. Το υψόμετρο του προτεινόμενου τεμαχίου κυμαίνεται από 635-670 μέτρα, περίπου, από το επίπεδο της μέση στάθμης της θάλασσας.

Η συνολική έκταση του τεμαχίου που θα αξιοποιηθεί για την εγκατάσταση των φωτοβολταϊκών πλαισίων θα είναι 9,991 m². Ένα ποσοστό της τάξεως του 67% περίπου σε σχέση με τη συνολική έκταση του υπό μελέτη τεμαχίου. Όμως το ποσοστό κάλυψης της επιφάνειας του τεμαχίου από τα φωτοβολταϊκά πλαίσια θα είναι της τάξεως του 35% (5,074 m²).

Σύμφωνα με την ΜΕΕΠ, Η μορφολογία του τεμαχίου του ΠΕ είναι σχεδόν επίπεδη με ελαφριά κλίση από βόρεια προς νότια, η οποία δεν ξεπερνά το ποσοστό της τάξεως του 10%.

Τα προτεινόμενα τεμάχια εμπίπτουν εντός Πολεοδομικής Ζώνης Γ3 (Γεωργική Ζώνη). Τα τεμάχια της ανάπτυξης δεν εμπίπτουν σε αναδασμό, ούτε χωροθετούνται εντός Κυβερνητικού Υδατικού Έργου (ΚΥΕ). Η πρόσβαση σε αυτά εξασφαλίζεται μέσω εγγεγραμμένου δρόμου (ασφαλτοστρωμένου), ο οποίος εφάπτεται στο βορειοανατολικό σύνορο των τεμαχίων. Επιπρόσθετα τα εν λόγω τεμάχια εντάσσεται σε Ζώνη Γεωλογικής Καταλληλότητας 1, όπου η

Γνωμοδότηση «κατασκευή και λειτουργία μονάδας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με Φωτοβολταϊκού Σύστημα ισχύος 1,3MW της εταιρείας «Hubloc Energy limited», (Αρ. τεμ. 735, Φ/Σχ.:35/55) στη Κοινότητα Φύτη, της Επαρχίας Πάφου» με Αρ. Απ. ΠΑΦ/01065/2022.

περιοχή απειλείται από γεωκίνδυνους που πολύ πιθανόν να έχουν αρνητικές επιπτώσεις στο δομημένο περιβάλλον.

Μέχρι σήμερα, Μέχρι σήμερα, το 95% του υπό μελέτη τεμαχίου, αξιοποιείτο για καλλιέργεια χωρίς να εντοπίζεται όμως οποιαδήποτε συστηματική φυτεία εντός του.

Στην ευρύτερη περιοχή μελέτης (ΕΠΜ) σε ακτίνα 1km, παρατηρούνται γεωργικές εκτάσεις γης, καλλιεργήσιμες ή εγκαταλελειμμένες, τεμάχια με τμήματα φυσικής βλάστησης, μεμονωμένα υποστατικά / κατοικίες.

Συγκεκριμένα, σε σχέση με την υφιστάμενη κατάσταση του περιβάλλοντος στην ευρύτερη περιοχή μελέτης, τα φυσικά και ανθρωπογενή στοιχεία χωροθετούνται σε θέση όπου απέχουν τις ακόλουθες αποστάσεις από το έργο:

- 120m, περίπου, βορειοδυτικά βρίσκεται εγκαταλελειμμένο υποστατικό,
- 140m, περίπου, νοτιοδυτικά βρίσκεται μεμονωμένη κατοικία,
- 170m, περίπου, βορειοδυτικά βρίσκεται μεμονωμένη κατοικία,
- 130m, περίπου, δυτικά, υπάρχει τεμάχιο, για το οποίο αξιολογείται από το Τμήμα Περιβάλλοντος, αίτηση για χορήγηση Πολεοδομικής Άδειας Φωτοβολταϊκού πάρκου της ίδιας εταιρείας.
- 240m, περίπου, βορειοδυτικά εντοπίζεται η Οικιστική Ζώνη Η3 της Φύτης,
- Σε ακτίνα άνω των 300m, περίπου, βορειοδυτικά υπάρχουν διάσπαρτες μεμονωμένες κατοικίες και γεωργικά υποστατικά,
- Σε ακτίνα άνω των 400m, περίπου, βορειοδυτικά υπάρχουν διάσπαρτα κτηνοτροφικά / γεωργικά υποστατικά
- 470m, περίπου, βορειοδυτικά εντοπίζεται η τουλίπα - ***Tulipa agenensis*** που ανήκει στα καταγεγραμμένα είδη του Κόκκινου Βιβλίου για τη χλωρίδα της Κύπρου,
- 500m, περίπου, δυτικά εντοπίζεται η Οικιστική Ζώνη Η3 της Μηλιάς,
- 660m, περίπου, βορειοδυτικά εντοπίζεται ο πυρήνας της Κοινότητας Φύτης,
- 720m, περίπου, νοτιοδυτικά εντοπίζεται ο πυρήνας της Κοινότητας Μηλιάς,
- 950m, περίπου, ανατολικά εντοπίζεται η Οικιστική Ζώνη Η2 της Κρήτου Μαρόττου,
- 1130m, περίπου, νοτιοανατολικά, υφίσταται φωτοβολταϊκό πάρκο,
- 1750m, περίπου, νοτιοανατολικά εντοπίζεται ο πυρήνας της Κοινότητας Άγιος Δημητριανός,
- 1780m, περίπου, δυτικά εντοπίζεται ο πυρήνας της Κοινότητας Λάσας,
- 1830m, περίπου, νοτιοδυτικά εντοπίζεται ο πυρήνας της Κοινότητας Δρυνίας,
- 1200m, περίπου, ανατολικά, Ειδική Ζώνη Διατήρησης (ΕΖΔ) Κρητου Μαρόττου (CY4000015),
- 1250m, περίπου, νοτιοανατολικά, βρίσκονται μεμονωμένες κατοικίες,
- 1280m, περίπου, νοτιοανατολικά, βρίσκεται κτηνοτροφικό υποστατικό,
- Σε ακτίνα 1830m και άνω, περίπου, νοτιοδυτικά υφίστανται 4 φωτοβολταϊκά Πάρκα,
- 2230m, περίπου, νότιο εντοπίζεται Ειδική Ζώνη Διατήρησης (ΕΖΔ) Κρεμμοί Έζουσας (CY4000022),
- 2450m, περίπου, βορειοδυτικά εντοπίζεται Ζώνη Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) Κοιλάδα Σαραμά (CY4000019),
- 3400m, περίπου, δυτικά εντοπίζεται Ειδική Ζώνη Διατήρησης (ΕΖΔ) Περιοχή Δρύμου (CY4000014).

Χλωρίδα και πανίδα

Στα πλαίσια της ΜΕΕΠ, πραγματοποιήθηκε επιτόπια επίσκεψη στις 22/09/2022, για την καταγραφή της χλωρίδας και της πανίδας τόσο στην ΑΠΜ όσο και στην ΕΠΜ. Επιπλέον έγιναν οκτώ (8) τετράωρες (από 06:00π.μ. μέχρι 10:30π.μ.) επιτόπιες καταγραφές της πτηνοπανίδας στις 16, 19, 22, 25, 27, 30 Σεπτεμβρίου το 2022, 7 και 10 Οκτωβρίου το 2022, και σε απόσταση 300m, περίπου, περιμετρικά της προτεινόμενης ανάπτυξης.

Επιτόπου εντός του τεμαχίου, συνολικά, καταγράφηκαν 10 είδη χλωρίδας, εκ των οποίων κανένα δεν περιλαμβάνεται στο Κόκκινο Βιβλίο της Χλωρίδας της Κύπρου ή στο Παράρτημα II της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ. Τα είδη που εντοπίστηκαν είναι τα ακόλουθα *Capparis spinosa*-Καπαριά, *Crataegus azarolus*-Μοσφιλιά, *Echinops spinosissimus*-Γαιδουράγκαθος, *Ferula communis*-Νάρθηκας, *Genista fassellata*-Ρασιή, *Heliotropium hirsutissimum* -Μελισσόχορτο, *Inula viscosa* -Κόνυζος, *Phagnalon rupestre*- Ασπροθύμαρο, *Sarcopoterium spinosum*-Μαζίν, και *Thymbra Capitata*- Θυμάρι. Επισημαίνεται από τους μελετητές ότι, η άγρια βλάστηση καλύπτει περίπου το 5% της ΑΠΜ, ενώ το 95% του τεμαχίου αποτελείται από ελεύθερη καλλιεργούμενη επιφάνεια. Τα δέντρα μοσφιλιάς (2 μοσφιλιές 5-7 ετών) που υφίστανται στην περιοχή, δε θα επηρεαστούν από την υλοποίηση του ΠΕ, διότι βρίσκονται εκτός των ορίων του ΠΕ.

Στην ευρύτερη περιοχή μελέτης, σε απόσταση μεγαλύτερη από την περιοχή των καταγραφών, σε ακτίνα άνω των 350m, περίπου, υπάρχουν καταγεγραμμένα είδη του Κόκκινου Βιβλίου για τη χλωρίδα της Κύπρου όπως *Tulipa agenensis* (350m, περίπου, βορειοδυτικά) και *Kickxia spuria* (950m, περίπου, νοτιοανατολικά).

Κατά τη διάρκεια των καταμετρήσεων της πτηνοπανίδας, εντοπίστηκαν **5 είδη πουλιών** σε σύνολο **29 ατόμων**. Τα είδη αυτά είναι *Columba livia* (Αγριοπερίστερο), *Oenanthe cypriaca** (Σκαλιφούρτα), *Passer domesticus* (Στρούθος), *Passer hispaniolensis* (Ακρόστρουθος) και *Saxicola torquatus* (Παπαθικιά). Εντός της περιοχής ανάπτυξης του προτεινόμενου έργου, καταγράφηκαν τα 3 είδη, εκ των οποίων το ένα, *Oenanthe cypriaca** (Σκαλιφούρτα), είναι ενδημικό και περιλαμβάνεται στο Παράρτημα 1 της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2009/147/ΕΚ.

---

3. Περιγραφή των περιβαλλοντικών στοιχείων που ενδέχεται να επηρεαστούν σοβαρά από το Έργο και των πιθανών επιπτώσεων που το Έργο ενδέχεται να προκαλέσει στο περιβάλλον σύμφωνα με τη ΜΕΕΠ

- 3.1. Προσωρινές επιπτώσεις στο τοπίο της περιοχής λόγω των χωματοουργικών εργασιών, της παραγωγής αποβλήτων και τυχόν ανακλάσεις των φωτοβολταϊκών πλαισίων, κατά την κατασκευή και λειτουργία.
- 3.2. Προσωρινός επηρεασμός της οδικής κυκλοφορίας, λόγω της διακίνησης των βαρέων οχημάτων και των μηχανημάτων του εργοταξίου, κατά την κατασκευή.
- 3.3. Σφράγιση του εδάφους μικρής έκτασης από την κατασκευή των απαιτούμενων υποδομών του προτεινόμενου έργου.
- 3.4. Επιπτώσεις στο έδαφος, κατά τη διαμόρφωση του χώρου, αποψίλωση του τεμαχίου και τη διεξαγωγή χωματοουργικών εργασιών, κατά την κατασκευή.
- 3.5. Συμπύεση του εδάφους, λόγω της χρήσης βαρέων οχημάτων ή εξοπλισμού, κατά την κατασκευή.

Γνωμοδότηση «κατασκευή και λειτουργία μονάδας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με Φωτοβολταϊκού Σύστημα ισχύος 1,3MW της εταιρείας «Hubloc Energy limited», (Αρ. τεμ. 735, Φ/Σχ.:35/55) στη Κοινότητα Φύτη, της Επαρχίας Πάφου» με Αρ. Απ. ΠΑΦ/01065/2022.

- 3.6. Μικρό ενδεχόμενο ρύπανσης του εδάφους και των υδάτινων πόρων που μπορεί να προέλθει από ατύχημα ή πιθανή διαρροή μηχανελαίων / υγρών καυσίμων, από τα μηχανήματα/οχήματα που θα χρησιμοποιηθούν στο εργοτάξιο, κατά την κατασκευή.
- 3.7. Εκπομπές αέριων ρύπων (καυσαέρια και αιωρούμενα σωματίδια) από τη διακίνηση βαρέων οχημάτων, τη λειτουργία διαφόρων μηχανημάτων, τη φορτοεκφόρτωση αδρανών υλικών, την εκτέλεση χωματοουργικών εργασιών και την αποθήκευση αποβλήτων και πρώτων υλών κατά την κατασκευή.
- 3.8. Πρόκληση υψηλών επιπέδου θορύβου, από την χρήση εκσκαφέα, την διακίνηση βαρέων οχημάτων, τη λειτουργία διαφόρων μηχανημάτων, καθώς και κατά την διαδικασία εγκατάστασης μεταλλικών πασσάλων στο έδαφος (πασσαλόμπηξη), κατά την κατασκευή.
- 3.9. Παραγωγή μικρών ποσοτήτων στερεών και υγρών αποβλήτων, κατά την κατασκευή.
Μικρές ποσότητες στερεών αποβλήτων, όπου θα αφορούν συσκευασίες υλικών (π.χ. χαρτοκιβώτια νάιλον κλπ.), υπολείμματα μετάλλων και καλωδίων, καθώς και άλλων υλικών και οικιακών απορριμμάτων (π.χ. τενεκεδάκια, πλαστικές / χάρτινες σακούλες κ.α.) από το προσωπικό. Οι ποσότητες των απορριμμάτων που αναμένεται να παράγονται από τους εργαζόμενους του εργοταξίου υπολογίζονται σε λιγότερα από 7 κιλά/ημέρα.
Στο εργοτάξιο αναμένεται να εργάζονται κατά μέσο όρο 15 άτομα. Συνεπώς, η ποσότητα των παραγόμενων αστικών λυμάτων υπολογίζεται να ανέρχεται σε 0.06 m³/d (4 λίτρα / άτομο / ημέρα).
- 3.10. Αποψίλωση χαμηλής αγρίας χλωρίδας και μερικών δέντρων, συγκεκριμένα μια (1) Ακακία (*Acacia saligna*), δυο (2) Κυπαρισσία (*Cupressus sempervirens*) και τέσσερα (4) Πεύκα (*Pinus sp.*), εντός του προτεινόμενου τεμαχίου, που χαρακτηρίζονται ως κοινά είδη της Κύπρου, για τη δημιουργία ελεύθερης επιφάνειας για την εγκατάσταση των φωτοβολταϊκών, κατά την κατασκευή.
- 3.11. Προσωρινός επηρεασμός της πανίδας της περιοχής λόγω εκπομπής σκόνης και θορύβου από το εργοτάξιο, με πιθανότητα μετανάστευσης μερικών ειδών στη γύρω περιοχή, κατά την κατασκευή.
- 3.12. Ελάχιστη οπτική όχληση από την ανάκλαση της ορατής ακτινοβολίας από την επιφάνεια των Φωτοβολταϊκών πλαισίων.
- 3.13. Κίνδυνος πρόκλησης ατυχημάτων / πυρκαγιάς, κατά την κατασκευή.
- 3.14. Παραγωγή μικρών ποσοτήτων υγρών αποβλήτων από τον καθαρισμό των φωτοβολταϊκών πλαισίων, κατά τη λειτουργία.
- 3.15. Επιπτώσεις, κατά τη διαδικασία αποξήλωσης του έργου, όπως εκπομπή θορύβου και αέριων εκπομπών από οχήματα και μηχανήματα, παραγωγή στερεών αποβλήτων, καθώς και επιπτώσεις στο τοπίο λόγω της παρουσίας του εργοταξίου.

---

4. Περιγραφή των μέτρων που προβλέπονται για να αποτραπούν, προληφθούν ή μετριαστούν επιπτώσεις στο περιβάλλον σύμφωνα με τη ΜΕΕΠ

Μέτρα μετριασμού κατά την κατασκευή:

- 4.1 Οριοθέτηση και η περιφραγή του εργοταξίου (κατά την κατασκευή).
- 4.2 Όλες οι εργασίες να περιοριστούν εντός των υπό μελέτη τεμαχίων.
- 4.3 Να τηρείται ρητά το χρονοδιάγραμμα των εργασιών του εργοταξίου.
- 4.4 Να εφαρμόζεται Σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας Εργοταξίου.
- 4.5 Να γίνεται συστηματικός έλεγχος και συντήρηση των μηχανημάτων/οχημάτων του εργοταξίου.
- 4.6 Να εφαρμόζεται Σχέδιο Δράσης σε περίπτωση διαρρών μηχανέλαιων από τα μηχανήματα / οχήματα και σε περίπτωση παρουσίας πυρκαγιάς.
- 4.7 Να τοποθετηθούν κάδοι στο εργοτάξιο και να υποδειχθούν χώροι προσωρινής αποθήκευσης αποβλήτων. Επίσης να γίνεται διαχωρισμός των αποβλήτων ανά είδος.
- 4.8 Να γίνεται διαχωρισμός και διάθεση στερεών αποβλήτων σε αδειοδοτημένους χώρους απόρριψής τους.
- 4.9 Να απομακρύνονται αυθημερόν τα απόβλητα από το εργοτάξιο.
- 4.10 Να φροντίζονται και να καθαρίζονται ημερησίως οι χώροι εργασίας.
- 4.11 Να γίνεται διαβροχή των οδικών προσβάσεων ή των σημείων, όπου εκπέμπεται σκόνη.
- 4.12 Χρήση χημικής τουαλέτας στο εργοτάξιο.
- 4.13 Η αποψίλωση της χλωρίδας να γίνει με μηχανικούς ή χειροκίνητους τρόπους, ώστε να αποφευχθεί η χρήση χημικών ουσιών.
- 4.14 Σε περίπτωση παρουσίας μπαζών ή αδρανών υλικών, αυτά να καλύπτονται κατά τη μεταφορά τους και να διατίθενται σε μονάδες ΑΕΚΚ.
- 4.15 Να αποφεύγεται να εκτελούνται εργασίες σε περιπτώσεις που παρουσιάζονται ισχυροί άνεμοι στην περιοχή. Επίσης τα αδρανή ή τα μπάζα κατά την προσωρινή τους αποθήκευση στο εργοτάξιο να καλύπτονται με αδιαπέραστη πλαστική μεμβράνη ή άλλο αντίστοιχο υλικό.
- 4.16 Ο χειρισμός των μηχανημάτων και των οχημάτων να γίνεται σύμφωνα με τις καλές πρακτικές και τον Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας (Κ.Ο.Κ).
- 4.17 Σε περιπτώσεις κυκλοφοριακής συμφόρησης να υπάρχει άτομο που να ρυθμίζει την κυκλοφορία.
- 4.18 Να γίνει χρήση έτοιμου σκυροδέματος.
- 4.19 Η προσωρινή αποθήκευση και τοποθέτηση μηχανημάτων και υλικών κατασκευής να γίνεται εντός της ΑΠΜ.
- 4.20 Να καθοριστούν δρόμοι πρόσβασης και στάθμευσης των οχημάτων και βαρέων οχημάτων.
- 4.21 Ο καθαρισμός των πλαισίων να γίνεται χωρίς την χρήση χημικών.

- 4.22 Να αντικατασταθεί η χλωρίδα που θα αποφιλωθεί, όπου είναι εφικτό σε άλλους ελεύθερους χώρους του ΠΕ. Η εργασία αυτή θα πρέπει να γίνει σε συνεργασία με το Τμήμα Δασών.
- 4.23 Ο νυχτερινός φωτισμός στο εργοτάξιο (σε περίπτωση που λειτουργεί για λόγους ασφαλείας), να είναι χαμηλής έντασης και κατευθυνόμενος προς το έδαφος και τις κατασκευές.
- 4.24 Στην περίπτωση που δημιουργούνται οχληρές συνθήκες από το θόρυβο και τη σκόνη στις γειτνιάζουσες κατοικίες του ΠΕ, να τοποθετηθεί σημειακά στα σύνορα τους συμπαγής περίφραξη ύψους 3 μέτρων περίπου.
- 4.25 Οι εργασίες που θα εκτελούνται κοντά σε δέντρα που θα διατηρηθούν, να τοποθετείται προστατευτική περίφραξη σε απόσταση τέτοια, ώστε να μην επηρεάζεται το ριζικό σύστημα των δέντρων

Μέτρα μετριασμού κατά την λειτουργία:

- 4.26 Να μη γίνεται ανεξέλεγκτη απόρριψη στερεών ή/και υγρών αποβλήτων ή άλλων αντικειμένων στο χώρο εντός του ΠΕ και γύρω από αυτή.
- 4.27 Να αποφεύγεται η χρήση χημικών καθαριστικών για τα φωτοβολταϊκά πλαίσια.
- 4.28 Για χρήση των σκευασμάτων καταπολέμησης των αγριόχορτων να τηρούνται οι κώδικες ορθής γεωργικής πρακτικής καθώς και οι πρόνοιες του Περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών Νόμου 2002 μέχρι 2013 για την αποφυγή οποιασδήποτε ρύπανσης.
- 4.29 Τα απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού που πιθανόν να προκύπτουν κατά τις περιόδους συντήρησης ή βλαβών, να παραδίδονται σε αδειοδοτημένους φορείς διαχείρισης σύμφωνα με τους περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 και 2016 και να ακολουθούνται οι πρόνοιες των περί Στερεών και Επικινδύνων Αποβλήτων (Απόβλητα Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού) Κανονισμών του 2004 (Κ.Δ.Π. 668/2004).
- 4.30 Οποιαδήποτε άλλα στερεά ή/ και επικίνδυνα απόβλητα που προκύπτουν από τη λειτουργία και συντήρηση του εξοπλισμού, ο Φορέας Εκμετάλλευσης έχει υποχρέωση να τα παραδίδει σε αδειοδοτημένο διαχειριστή σύμφωνα με τους περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 και 2016.
- 4.31 Να υπάρχει ετοιμότητα εκ μέρους του Φορέα Εκμετάλλευσης για αντιμετώπιση πυρκαγιάς, έκρηξης και άλλων έκτακτων περιστατικών που θα επηρεάσουν το ανθρωπογενές και φυσικό περιβάλλον.
- 4.32 Να ελέγχεται τακτικά η καλή λειτουργική κατάσταση του φωτοβολταϊκού συστήματος. Ο Φορέας του έργου να επιλαμβάνεται αμέσως των βλαβών, ιδίως όταν προκύπτει ρύπανση του περιβάλλοντος. Στις περιπτώσεις αυτές να ενημερώνεται το Τμήμα Περιβάλλοντος.
- 4.33 Να αποφεύγεται ο φωτισμός του έργου κατά τη διάρκεια της νύχτας.

---

5. Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση

Δεν εφαρμόζεται λόγω του ότι το προτεινόμενο έργο βρίσκεται σε μεγάλη απόσταση από την πλησιέστερη προστατευόμενη περιοχή του Δικτύου Natura 2000.

---

6. Θέση Περιβαλλοντικής Αρχής

Η Περιβαλλοντική Αρχή, κατά τη διαμόρφωση της θέσης της, έλαβε υπόψη τις πληροφορίες που υποβλήθηκαν με βάση το άρθρο 23 του Νόμου (ΜΕΕΠ), τα συμπληρωματικά στοιχεία, την επιτόπια επίσκεψη, τις θέσεις των μελών της Επιτροπής, των εμπλεκόμενων τμημάτων και της Τοπικής Αρχής.

Η Περιβαλλοντική Αρχή δε φέρει ένσταση στην κατασκευή του έργου υπό τους πιο κάτω όρους / προϋποθέσεις που αναφέρονται στο Παράρτημα Όρων, που επισυνάπτεται.

Η Γνωμοδότηση συνοδεύεται από Συνοπτικό Σημείωμα της Περιβαλλοντικής Αρχής για τον τρόπο και στο βαθμό στον οποίο ενσωματώθηκαν ή έτυχαν διαφορετικού χειρισμού τα αποτελέσματα των διαβουλεύσεων, όπως αναφέρεται στο Συνοπτικό Σημείωμα, που επισυνάπτεται.

Η Γνωμοδότηση έχει διάρκεια ισχύος όσο και η ισχύς της πολεοδομικής ή άλλης άδειας, νοουμένου ότι, στο διάστημα που μεσολαβεί, δεν επέρχεται μεταβολή των δεδομένων βάσει των οποίων αυτή εκδόθηκε.

Παναγιώτα Β. Ανδρέου
για Αν. Διευθυντή Τμήματος Περιβάλλοντος
Περιβαλλοντική Αρχή

Αρ. Φακ.: 02.10.011.005.001.159

28 Ιουνίου, 2024

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 29(3)

«ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΜΟΝΑΔΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΜΕ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΙΣΧΥΟΣ ΜΕΧΡΙ 1,3 MW, ΣΤΟ ΤΕΜΑΧΙΟ ΜΕ ΑΡ. 735, Φ/ΣΧ.: 35/55, ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΦΥΤΗΣ, ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΠΑΦΟΥ».

ΓΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗΣ ΑΔΕΙΑΣ ΜΕ ΑΡ. ΑΙΤ.: ΠΑΦ/01065/2022.

Στο πλαίσιο του έργου υποβλήθηκαν οι ακόλουθες απόψεις:

Τμήμα Γεωργίας: Με επιστολή του, με Αρ. Φακ.: 02.10.005 και ημερομηνίας 26/04/2023, που απέστειλε κατά τη διαβούλευση με το Τμήμα Περιβάλλοντος, που διενεργήθηκε στα πλαίσια αξιολόγηση της ΜΕΕΠ (με επιστολή διαβούλευσης αριθμού φακέλου 2.10.010.003.002 και ημερομηνίας 18/04/2023), ανέφερε ότι δεν φέρει ένσταση στην δημιουργία της εν λόγω ανάπτυξης, παρόλο που αξιοποιείται με καλλιέργειες σιτηρών, εντούτοις από εδαφολογικής άποψης χαρακτηρίζεται ως χαμηλής γονιμότητας και πετρώδες.

Τμήμα Αρχαιοτήτων: Με επιστολή του, με Αρ. Φακ.: 5.33.025 και ημερομηνίας 09/05/2023, που απέστειλε κατά τη διαβούλευση με το Τμήμα Περιβάλλοντος, που διενεργήθηκε στα πλαίσια αξιολόγηση της ΜΕΕΠ (με επιστολή διαβούλευσης αριθμού φακέλου 2.10.010.003.002 και ημερομηνίας 18/04/2023), ανέφερε ότι δεν φέρει ένσταση στην δημιουργία της εν λόγω ανάπτυξης, εφόσον το τεμάχιο δεν αποτελεί Αρχαίο Μνημείο και δεν βρίσκεται κοντά σε Αρχαία Μνημεία.

Στο πλαίσιο του έργου δεν υποβλήθηκαν στο Τμήμα Περιβάλλοντος απόψεις ή παραστάσεις από το κοινό, σε διάστημα τριάντα (30) ημερών από τη δημοσίευση της σχετικής Γνωστοποίησης σε δύο (2) εφημερίδες ημερήσιας κυκλοφορίας.

Οι πιο πάνω απόψεις λήφθηκαν υπόψη ως ακολούθως:

Στη Γνωμοδότηση λήφθηκαν υπόψη οι πιο πάνω απόψεις.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΟΡΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ

«ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΜΟΝΑΔΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΜΕ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΙΣΧΥΟΣ ΜΕΧΡΙ 1,3 MW, ΣΤΟ ΤΕΜΑΧΙΟ ΜΕ ΑΡ. 735, Φ/ΣΧ.: 35/55, ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΦΥΤΗΣ, ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΠΑΦΟΥ».

ΓΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗΣ ΑΔΕΙΑΣ ΜΕ ΑΡ. ΑΙΤ.: ΠΑΦ/01065/2022.

ΕΝΟΤΗΤΑ 1: Γενικοί Όροι

- 1.1. Ο κύριος του έργου φέρει ακέραιη την ευθύνη για την τήρηση των περιβαλλοντικών όρων, μέτρων και περιορισμών που επιβάλλονται με την παρούσα Γνωμοδότηση.
- 1.2. Ο κύριος του έργου δεν απαλλάσσεται από την υποχρέωση τήρησης διατάξεων της κείμενης περιβαλλοντικής νομοθεσίας, ανεξαρτήτως από την ύπαρξη σχετικής ρητής αναφοράς στους περιβαλλοντικούς όρους του έργου.
- 1.3. Όλες οι εργασίες ανέγερσης και λειτουργίας του έργου να συμμορφώνονται με τους σχετικούς με την προστασία του περιβάλλοντος νόμους, κανονισμούς, διατάγματα και τροποποιήσεις που διέπουν αυτούς όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται ή και αντικαθίστανται.
- 1.4. Κατά την κατασκευή και λειτουργία του έργου να γίνουν όλες οι απαιτούμενες ενέργειες και να ληφθούν όλα τα απαραίτητα μέτρα, έτσι ώστε να διασφαλίζεται:
  - Η τήρηση των περιβαλλοντικών όρων.
  - Η αντιμετώπιση και αποκατάσταση τυχόν δυσάρεστων περιβαλλοντικών καταστάσεων που οφείλονται στην κατασκευή και λειτουργία του έργου.
- 1.5. Σε περίπτωση ουσιώδους επέκτασης ή τροποποίησης του έργου, όπως αυτό περιγράφεται και υλοποιείται με τους όρους και περιορισμούς της παρούσας Γνωμοδότησης, ο κύριος του έργου να έρθει σε επαφή με το Τμήμα Περιβάλλοντος, ώστε να αξιολογηθεί κατά πόσο εμπίπτουν στους περί Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Έργα Νόμους του 2018 και 2023.
- 1.6. Πριν τη χορήγηση Πολεοδομικής Άδειας να κατατεθεί, για έγκριση από το Τμήμα Περιβάλλοντος, ο νέος χωροταξικός σχεδιασμός των πλαισίων που να ενσωματώνει τους όρους/προϋποθέσεις της παρούσας γνωμοδότησης (Συγκεκριμένα για τους όρους 2.4, 2.6 και 2.7) . **Ο όρος είναι ουσιώδης.**
- 1.7. Κατά τον σχεδιασμό της εγκατάστασης να ληφθεί υπόψη η αποφυγή πιθανών αντανάκλασεων και ενοχλήσεων σε περίοικους ή και διερχομένους τόσο στο άμεσο εγγύς περιβάλλοντα χώρο όσο και σε μακρινές αποστάσεις.
- 1.8. Η προτεινόμενη σύνδεση του έργου με το δίκτυο μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας να υποβληθεί για αξιολόγηση από την Περιβαλλοντική Αρχή βάσει των προνοιών του περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Έργα Νόμου του 2018 [Ν. 127(Ι)/2018], όταν ολοκληρωθούν οι σχετικές μελέτες/ σχεδιασμοί από τον Ιδιοκτήτη Συστήματος Μεταφοράς. Οι σχεδιαστικές λύσεις που θα προταθούν, να λαμβάνουν υπόψη τη θέση της Υπηρεσίας Θήρας και Πανίδας και του Πτηνολογικού Συνδέσμου Κύπρου σχετικά με τον επηρεασμό περιοχών φωλεοποίησης, περιοχών χωροκράτιας των αρπακτικών πτηνών, περιοχών που υποδεικνύονται στον χάρτη του Παραρτήματος ΙV δηλαδή την τήρηση του όρου 1.11.4 της Γνωμάτευσης της Περιβαλλοντικής Αρχής, ημερομηνίας 21.02.2022, για την Στρατηγική Μελέτη Επιπτώσεων στο Περιβάλλον

Γνωμοδότηση «κατασκευή και λειτουργία μονάδας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με Φωτοβολταϊκό Σύστημα ισχύος 1,3MW της εταιρείας «Hubloc Energy limited», (Αρ. τεμ. 735, Φ/Σχ.:35/55) στη Κοινότητα Φύτη, της Επαρχίας Πάφου» με Αρ. Αιτ. ΠΑΦ/01065/2022.

σχετικά με τη Χωροθέτηση των Έργων που αξιοποιούν ΑΠΕ στον τομέα της Ηλεκτροπαραγωγής.

- 1.9. Η Περιβαλλοντική Αρχή, διατηρεί το δικαίωμα να επιβάλει / τροποποιήσεις για την εν λόγω Γνωμοδότηση και οποιουσδήποτε όρους κριθεί αναγκαίο, για την προστασία του περιβάλλοντος.
- 1.10. Μετά την έκδοση των απαιτούμενων αδειών (πολεοδομική άδεια, άδεια οικοδομής, κ.α.) και την λειτουργία της εγκατάστασης, αν παρατηρηθούν επιπρόσθετα περιβαλλοντικά ζητήματα λόγω κατασκευής ή / και λειτουργίας της προτεινόμενης ανάπτυξης που δεν καλύπτονται από τους όρους της παρούσας Γνωμοδότησης, ο φορέας εκμετάλλευσης του έργου πρέπει να επανέλθει για επαναξιολόγηση των επιπτώσεων.

ΕΝΟΤΗΤΑ 2: Όροι που πρέπει να τηρούνται κατά το στάδιο κατασκευής του Έργου

- 2.1. Απαγορεύεται η διάθεση στο έδαφος ή/και το υπέδαφος, στα επιφανειακά, παράκτια ή υπόγεια νερά ουσιών που ρυπαίνουν ή τείνουν να ρυπάνουν τα υπόγεια, ή και τα επιφανειακά νερά ή και το έδαφος σύμφωνα με το Άρθρο 6 των περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών Νόμων του 2002 μέχρι 2013.
- 2.2. Απαγορεύεται η ρίψη, εναπόθεση ή διάθεση οποιασδήποτε ουσίας που ρυπαίνει ή τείνει να ρυπάνει τα νερά, και το έδαφος, η καύση απορριμμάτων, μηχανέλαιων, αποβλήτων συσκευασιών ή άχρηστου εξοπλισμού καθώς και η ταφή τους μαζί με τα απόβλητα εκσκαφών και κατασκευών που θα προκύψουν.
- 2.3. Το κατάστρωμα των προσβάσεων, των εσωτερικών δρόμων / διαδρόμων και άλλων επιφανειών να διαμορφωθεί κατά προτίμηση με υλικά που θα είναι κατά το δυνατό υδατοδιαπερατά για αποφυγή μέγιστης σφράγισης του εδάφους, με βάση και τις “Κατευθυντήριες γραμμές για τις βέλτιστες πρακτικές περιορισμού, μετριασμού ή αντιστάθμισης της σφράγισης του εδάφους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής”.
- 2.4. Ο κύριος του έργου, προς όφελος του προστατευόμενου είδους του Κοκκίνου Βιβλίου, την ανάπτυξη και διατήρηση της τουλίπας (*Tulipa agenesis*), να αφιερώσει μέρος του τεμαχίου περιμετρικά ή κάποιες ενδιάμεσες λωρίδες για την καλλιέργεια της, σε συνδυασμό με την προτεινόμενη καλλιέργεια/φυτεία του τεμαχίου. **Ο όρος αυτός είναι ουσιώδης.**
- 2.5. Η περίφραξη, να μην στερεωθεί στο έδαφος με μπετόν. Να τοποθετηθεί ειδική περίφραξη, η οποία θα είναι φιλική προς το περιβάλλον, ώστε η πανίδα της περιοχής, να μπορεί να εισέρχεται και να εξέρχεται ελεύθερα. **Ο όρος αυτός είναι ουσιώδης.**
- 2.6. Να γίνει δεντροφύτευση ή και τοπιοτέχνηση περιμετρικά του χώρου του έργου, καθ’ όλο το μήκος του περιφραγμένου χώρου, να χρησιμοποιηθούν ιθαγενή, τοπικά και αυτοφυή είδη χλωρίδας, τοπικά δέντρων ή/και θάμνων, κατά προτίμηση ξηρανθεκτικών με την καθοδήγηση του Τμήματος Δασών. Να μην χρησιμοποιηθούν χωροκατακτητικά ξενικά είδη. Το ύψος των φυτών να μην εμποδίζει την απόδοση των φωτοβολταϊκών πλαισίων.
- 2.7. Τα υφιστάμενα περιμετρικά δέντρα και η φυσική βλάστηση, ιδιαίτερα οι 2 μοσφιλιές 5-7 ετών, να διατηρηθούν στην θέση τους, εφόσον το ύψος τους δεν εμποδίζει την απόδοση των φωτοβολταϊκών πλαισίων.
- 2.8. Η εγκατάσταση των φωτοβολταϊκών πλαισίων να γίνει με τη μέθοδο της πασσαλόμπτυξης.

- 2.9. Η επιλογή των υλικών στήριξης των φωτοβολταϊκών πλαισίων να είναι τέτοια ώστε να αποφεύγονται τα διαβρωτικά υλικά.
- 2.10. Τα φωτοβολταϊκά πλαίσια που θα χρησιμοποιηθούν να έχουν ειδική επικάλυψη, ώστε να αποφεύγεται πιθανή διαφυγή νανοσωματιδίων στο περιβάλλον, λόγω διάβρωσης.
- 2.11. Οι κατασκευαστικές εργασίες του προτεινόμενου έργου να μην επηρεάσουν τον αγωγό ύδρευσης του Κυβερνητικού Υδατικού Έργου (ΚΥΕ) Αναδίου, οποίος διέρχεται από το βόρειο σύνορο του τεμαχίου και στον επαπτόμενο χωμάτινο οδικό δίκτυο. Για την διαφύλαξη του εν λόγω αγωγού, να αφεθεί γραμμή ρυμοτομίας ή προστατευτική λωρίδα γης μέσω δικαιώματος δουλείας. Σε περίπτωση επηρεασμού κατά την εκτέλεση του έργου να ειδοποιηθεί το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων (ΤΑΥ) ως αρμόδιο.
- 2.12. Για την προστασία του επαπτόμενου εγγεγραμμένου υδατορέματος, μικρής λεκάνης απορροής, στο νοτιοανατολικό σύνορο του τεμαχίου, να αφεθεί η ζώνη προστασίας 5 μέτρων από την εγγεγραμμένη κοίτη του επαπτόμενου υδατορέματος, στην οποία δεν επιτρέπεται καμία επέμβαση, όπως επιχωμάτωση ή εκσκαφή, εκχέρωση, καταστροφή βλάστηση ή ανέγερση οποιασδήποτε κατασκευής όπως τοίχος αντιστήριξης, περίφραξη κ.α.
- 2.13. Για τη διασφάλιση οποιονδήποτε αρχαίων μνημείων στην περιοχή, πριν την έναρξη των εργασιών του έργου, είναι απαραίτητο όπως ενημερωθεί το Τμήμα Αρχαιοτήτων για παρακολούθηση των δραστηριοτήτων στην περιοχή. Συγκεκριμένα, σε περίπτωση εκσκαφών, διανοίξεων δρόμων και άλλες εργασίες που θα επηρεάσουν τα επιφανειακά στρώματα του εδάφους, να ενημερώνεται 15 ημέρες πριν την έναρξη εργασιών το Τμήμα Αρχαιοτήτων. Επίσης, σε περίπτωση που ανευρεθούν αρχαιότητες κατά τη διάρκεια των χωματουργικών εργασιών να σταματήσουν οι εργασίες και να ειδοποιηθεί το Τμήμα Αρχαιοτήτων.
- 2.14. Να γίνει προσωρινή περίφραξη του εργοταξίου και εκτέλεση των εργασιών κατασκευής εντός του περιφραγμένου χώρου. Τα στερεά απόβλητα που θα προκύψουν από την κατασκευή του έργου, καθώς και οι πρώτες ύλες οι οποίες θα χρησιμοποιηθούν, να τοποθετηθούν σε σημεία τα οποία θα δημιουργήσουν τη μικρότερη δυνατή όχληση.
- 2.15. Να καταρτιστεί κατάλληλο πρόγραμμα δρομολογίων των βαρέων οχημάτων για την ελαχιστοποίηση αυτών, με σκοπό την μικρότερη όχληση από την εκπομπή περιβαλλοντικού θορύβου
- 2.16. Ο ιδιοκτήτης του έργου έχει την πλήρη ευθύνη για τη διαχείριση των παραγόμενων Αποβλήτων Κατασκευών και Κατεδαφίσεων (ΑΚΚ) σύμφωνα με τους των περί Αποβλήτων (Διαχείριση Αποβλήτων από Κατασκευές και Κατεδαφίσεις) Κανονισμούς του 2023 (Κ.Δ.Π. 112/2023)». Επισυνάπτεται παράρτημα όρων για τήρηση τους, όπου εφαρμόζονται (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ).
- 2.17. Οποιαδήποτε επικίνδυνα ή μη επικίνδυνα απόβλητα από τις κατασκευές (π.χ. αδρανή, μπάζα, μεταχειρισμένα μηχανέλαια, στερεά απόβλητα) να διαχωρίζονται και να αποθηκεύονται ξεχωριστά σε ειδικούς στεγανούς περιέκτες ή/και αποθηκευτικούς χώρους τύπου skip, σε ειδικά διαμορφωμένους χώρους με αδιαπέραστη επιφάνεια. Όλοι οι αποθηκευτικοί χώροι / περιέκτες να φέρουν ευδιάκριτη σήμανση ως προς το περιεχόμενο και τη χωρητικότητα τους.

- 2.18. Σε περίπτωση προσωρινής αποθήκευσης μπαζών / αδρανών υλικών στο εργοτάξιο, αυτά να καλύπτονται με δικτυωτό πλαστικό πλέγμα ή με πλαστική μονωτική μεμβράνη για την αποφυγή της διασποράς της σκόνης.
- 2.19. Η αποθήκευση των πρώτων / βοηθητικών υλών να γίνεται σε ειδικούς χώρους, οι οποίοι να διαθέτουν κατάλληλες διατάξεις ώστε, σε περίπτωση διαρροών, να είναι δυνατή η συλλογή και μετέπειτα διαχείριση τους.
- 2.20. Στο χώρο του εργοταξίου να υπάρχουν απορροφητικά υλικά (π.χ. πριονίδι, άμμος) σε επαρκείς ποσότητες ώστε να μπορούν να συγκρατούνται καύσιμα και λιπαντικά σε περίπτωση διαρροής τους. Μετά τη χρήση τους τα απορροφητικά υλικά να συλλέγονται και να διατίθενται σε αδειοδοτημένο φορέα διαχείρισης σύμφωνα με τις πρόνοιες των Περιφερειακών Αποβλήτων Νόμων του 2011 μέχρι 2022.
- 2.21. Να τηρείται σχέδιο δράσης σε περίπτωση διαρροών λόγω ατυχήματος.
- 2.22. Η ανάπτυξη να υποστηρίζεται από ένα ολοκληρωμένο σύστημα πυρανίχνευσης και πυρόσβεσης, με βάση τις υποδείξεις της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας.
- 2.23. Να γίνει κατάλληλη τοποθέτηση των προσωρινών εγκαταστάσεων υγιεινής (χημικές τουαλέτες), ώστε να μην προκαλούνται προβλήματα στο περιβάλλον.
- 2.24. Να ληφθούν όλα τα δυνατά μέτρα ελαχιστοποίησης του θορύβου όπως:
- i. Χρήση νέων μοντέλων μηχανημάτων και οχημάτων του εργοταξίου.
  - ii. Τακτική συντήρηση και λειτουργία όλων των μηχανημάτων / οχημάτων του εργοταξίου.
  - iii. Χρησιμοποίηση αντιδονητικών βάσεων και αποσβεστών στα πλαίσια των μηχανών.
  - iv. Χρήση σιγαστήρων και πλευρικών παραπετασμάτων.
  - v. Τήρηση του ωραρίου εργασίας.
  - vi. Τα μηχανήματα του εργοταξίου να τοποθετούνται όπου είναι δυνατόν μακριά από άλλες ευαίσθητες αναπτύξεις.
  - vii. Σωστός προγραμματισμός των κατασκευαστικών εργασιών ώστε να αποφεύγεται κατά το δυνατόν η συγκέντρωση και η ταυτόχρονη λειτουργία πολλών μηχανημάτων στο εργοτάξιο.
  - viii. Να εφαρμοστούν μέτρα μετριασμού της ηχητικής όχλησης για κατοικίες που βρίσκονται σε απόσταση μικρότερη των 50 μ. από το έργο και όπου η στάθμη θορύβου είναι μεγαλύτερη του ορίου των 55 dB στο εξωτερικό τμήμα των κατοικιών, όπως τοποθέτηση ηχοπετασμάτων κατάλληλου ύψους 4 μ. περίπου περιμετρικά του εργοταξίου ή/και προσθήκης ηχοπετασμάτων γύρω από τα μηχανήματα του εργοταξίου.
- 2.25. Να λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα για ελαχιστοποίηση και καταστολή της σκόνης, συγκεκριμένα:
- i. Οι εργασίες που εκπέμπουν ψηλά επίπεδα σκόνης να περιορίζονται ή να αποφεύγονται σε περιόδους με δυνατούς ανέμους.
  - ii. Να καταρτιστεί κατάλληλο σχέδιο δρομολογίων οχημάτων ώστε αυτά να ελαχιστοποιηθούν με στόχο την κατά το δυνατό μικρότερη έκλυση αέριων ρύπων και σκόνης.
  - iii. Να γίνεται διαβροχή όταν και όπου απαιτείται και ιδιαίτερα στους χώρους όπου διεξάγονται χωματουργικές εργασίες και στους διαδρόμους κίνησης των οχημάτων του εργοταξίου.

- iv. Αποφυγή διεξαγωγής χωματουργικών εργασιών κατά τη διάρκεια δυνατών ανέμων και για τον περιορισμό τυχόν επιφανειακών απορροών επιβαρυμένων με αιωρούμενα σωματίδια, οι χωματουργικές εργασίες να αποφεύγονται κατά τη διάρκεια έντονων βροχοπτώσεων.
  - v. Όταν απαιτείται, να γίνεται διαβροχή και των θαλάμων αποθήκευσης αδρανών υλικών για την αποφυγή δημιουργίας σκόνης και εφόσον επικρατεί άνεμος ισχυρότερος των 4 Beaufort, να καλύπτονται οι σωροί με φύλλα πλαστικού.
  - vi. Τα οχήματα να μην εκτελούν άσκοπες διακινήσεις στην περιοχή κατά τη διάρκεια ανέγερσης του προτεινόμενου Έργου.
  - vii. Τα οχήματα μεταφοράς να διατηρούν χαμηλές ταχύτητες κίνησης (10 km/ ώρα) στους χωμάτινους δρόμους,
  - viii. Κατά τη μεταφορά χύδην υλικών να αποφεύγεται η υπερπλήρωση των φορτηγών οχημάτων μεταφοράς,
  - ix. Η μεταφορά των αδρανών υλικών να γίνεται με σκεπασμένα φορτηγά οχήματα,
  - x. Μείωση κατά το δυνατόν των αποθέσεων / αποσπάσεων υλικών σε / από σωρούς και η εναπόθεση / απόσπαση υλικών σε και από σωρούς να πραγματοποιείται από το ελάχιστο δυνατό ύψος έτσι ώστε να αποφεύγεται η δημιουργία κονιορτού.
  - xi. Για τον περιορισμό τυχόν επιφανειακών απορροών επιβαρυμένων με αιωρούμενα σωματίδια, οι χωματουργικές εργασίες να αποφεύγονται κατά τη διάρκεια έντονων βροχοπτώσεων.
- 2.26. Με τον τερματισμό των εργασιών να γίνει απομάκρυνση του εργοταξίου και αποκατάσταση όλων των χώρων.
- 2.27. Ο κύριος του έργου οφείλει να ορίσει και ενημερώσει το Τμήμα Περιβάλλοντος, τεχνικό υπεύθυνο για τη παρακολούθηση εφαρμογής των περιβαλλοντικών όρων, κατά την φάση κατασκευής.

ΕΝΟΤΗΤΑ 3: Όροι που πρέπει να τηρούνται κατά το στάδιο λειτουργίας του έργου:

- 3.1. Η πρόσβαση προς το εν λόγω έργο να γίνεται μέσω υφιστάμενου εγγεγραμμένου δρόμου.
- 3.2. Να γίνει κατάλληλη περίφραξη και σήμανση και να απαγορεύεται η είσοδος στην εγκατάσταση σε οποιοδήποτε μη εξουσιοδοτημένο άτομο ώστε να ασφαρίζεται η παρεμπόδιση ελεύθερης πρόσβασης σε αυτόν.
- 3.3. Να ελέγχεται τακτικά η καλή λειτουργική κατάσταση του φωτοβολταϊκού συστήματος. Ο κύριος του έργου να επιλαμβάνεται αμέσως των βλαβών, ιδίως όταν προκύπτει ρύπανση του περιβάλλοντος. Στις περιπτώσεις αυτές να ενημερώνεται το Τμήμα Περιβάλλοντος.
- 3.4. Τα απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού που πιθανόν να προκύπτουν κατά τις περιόδους συντήρησης ή βλαβών, να παραδίδονται σε αδειοδοτημένους φορείς διαχείρισης σύμφωνα με τους περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 μέχρι 2022 και να ακολουθούνται οι πρόνοιες των περί Στερεών και Επικινδύνων Αποβλήτων (Απόβλητα Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού) Κανονισμών του 2004 (Κ.Δ.Π. 668/2004).
- 3.5. Τα στερεά ή/και επικίνδυνα απόβλητα από τις διάφορες εργασίες συντήρησης του εξοπλισμού και από το προσωπικό, (μεταχειρισμένα μηχανέλαια, λιπαντικά, υπολείμματα και συσκευασίες υλικών βαφής και συντηρητικών, χρώματα, διαλύτες, ρυπασμένα προσροφητικά υλικά που θα προκύπτουν από τις εργασίες συντήρησης των μηχανημάτων ή από τυχόν διαρροές κ.α.) να αποθηκεύονται προσωρινά, σε κατάλληλα

στεγανά δοχεία που να διατηρούνται σε καλή κατάσταση και να μην παρουσιάζουν διαρροές, σε κατάλληλα διαμορφωμένο χώρο εντός των ορίων της ανάπτυξης, στον οποίο θα υπάρχει περιορισμένη πρόσβαση και σχετική σήμανση, με αδιαπέραστες επιφάνειες και προστατευμένοι από τις καιρικές συνθήκες. Στη συνέχεια να παραδίδονται χωρίς καθυστέρηση σε αδειοδοτημένους συλλέκτες για μετέπειτα διάθεση σε αδειοδοτημένες εγκαταστάσεις διαχείρισης, σύμφωνα με τους περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 μέχρι 2022.

- 3.6. Οποιαδήποτε άλλα στερεά, υγρά ή / και επικίνδυνα απόβλητα που προκύπτουν από τη λειτουργία και συντήρηση του εξοπλισμού, ο φορέας εκμετάλλευσης του έργου έχει υποχρέωση να τα παραδίδει σε αδειοδοτημένο διαχειριστή σύμφωνα με τους περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 μέχρι 2022.

Κατάλογοι αδειοδοτημένων διαχειριστών αποβλήτων για συλλογή /μεταφορά και επεξεργασία βρίσκονται στην ιστοσελίδα του Τμήματος Περιβάλλοντος στη διεύθυνση www.moa.gov.cy/environment (Αδειοδοτήσεις – Αδειοδότηση Διαχείρισης Αποβλήτων-Πιστοποιητικά Καταχώρησης) και επικαιροποιούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα.

- 3.7. Απαγορεύεται η διάθεση στο έδαφος ή / και το υπέδαφος, στα επιφανειακά ή παράκτια νερά ή ουσιών που ρυπαίνουν ή τείνουν να ρυπάνουν τα υπόγεια, ή και τα επιφανειακά νερά ή το έδαφος σύμφωνα με το άρθρο 6 των περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών Νόμων του 2002 έως 2013.
- 3.8. Απαγορεύεται η διάθεση των υγρών αποβλήτων σε απορροφητικούς λάκκους / τάφρους.
- 3.9. Απαγορεύεται η χρήση χημικών καθαριστικών για τα φωτοβολταϊκά πλαίσια.
- 3.10. Εφόσον γίνεται υγρός καθαρισμός των φωτοβολταϊκών πλαισίων, τότε να χρησιμοποιείται πιστικό σύστημα νερού χαμηλής κατανάλωσης.
- 3.11. Απαγορεύεται η χρήση οποιονδήποτε εντομοκτόνων, παρασιτοκτόνων ή άλλων χημικών ουσιών για οποιονδήποτε λόγο που θα έχουν επιπτώσεις στο περιβάλλον.
- 3.12. Η καταπολέμηση των αγριόχορτων να γίνεται με μηχανικά μέσα και να τηρούνται οι κώδικες ορθής γεωργικής πρακτικής.
- 3.13. Ο κύριος του έργου, προς όφελος του προστατευόμενου είδους του Κοκκίνου Βιβλίου, την ανάπτυξη και διατήρηση της τουλίπας (*Tulipa agenesis*), να τηρεί τους όρους 3.11 και 3.12, καθώς επίσης να γίνεται ελαφριά άρωση (όργωμα) του εδάφους και καθαρισμός κατά τους φθινοπωρινούς μήνες, Οκτώβριο και Νοέμβριο. **Ο όρος αυτός είναι ουσιώδης.**
- 3.14. Το έδαφος να διατηρηθεί ασφράγιστο και ασυμπιέστο ώστε να απορροφά τα όμβρια ύδατα. **Ο όρος αυτός είναι ουσιώδης.**
- 3.15. Να υπάρχει ετοιμότητα εκ μέρους του κύριου του έργου για αντιμετώπιση πυρκαγιάς, έκρηξης και άλλων έκτακτων περιστατικών που θα επηρεάσουν το ανθρωπογενές και φυσικό περιβάλλον.
- 3.16. Στην εγκατάσταση να υπάρχει ο απαιτούμενος πυροσβεστικός εξοπλισμός (πυροσβεστήρες κ.λπ.) για αντιμετώπιση πυρκαγιάς, έκρηξης και άλλων έκτακτων περιστατικών που θα επηρεάσουν το ανθρωπογενές και φυσικό περιβάλλον.

ΕΝΟΤΗΤΑ 4: Όροι που πρέπει να τηρούνται κατά το στάδιο αποξήλωσης του έργου

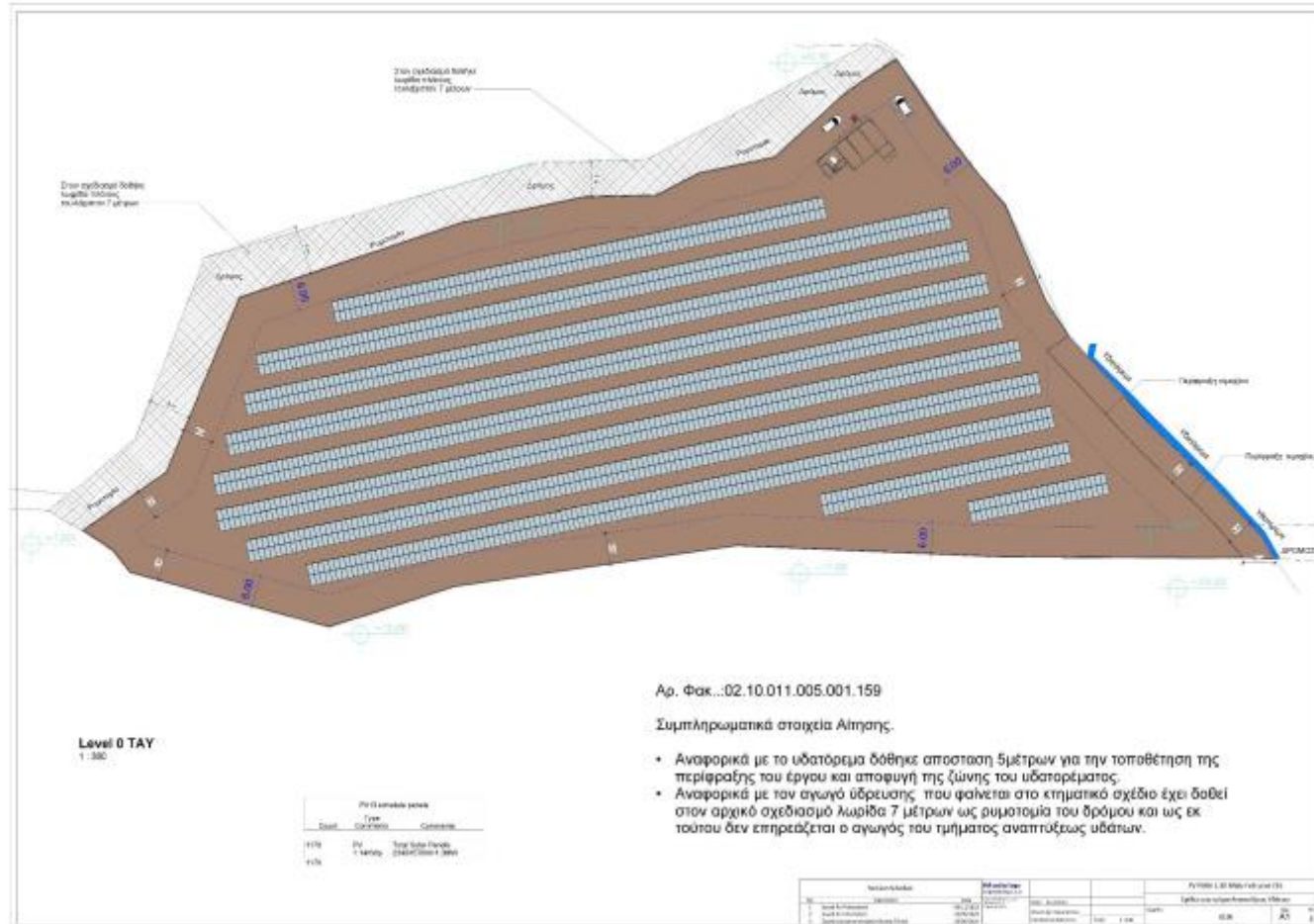
- 4.1. Ο κύριος του έργου υποχρεούται όπως τουλάχιστον 6 μήνες πριν την παύση χρήσης της ανάπτυξης να υποβάλει στο Τμήμα Περιβάλλοντος σχέδιο αποξήλωσης, ανακύκλωσης και αποκατάστασης του χώρου του έργου.
- 4.2. Τα στερεά ή/και επικίνδυνα απόβλητα που θα προκύψουν κατά την αποξήλωση της εγκατάστασης, να παραδοθούν σε αδειοδοτημένους φορείς διαχείρισης σύμφωνα με τον περί Αποβλήτων Νόμος του 2011 μέχρι 2022, Διατάγματα και Κανονισμούς αυτών.

Κατάλογοι αδειοδοτημένων διαχειριστών αποβλήτων για συλλογή / μεταφορά και επεξεργασία βρίσκονται στην ιστοσελίδα του Τμήματος Περιβάλλοντος στη διεύθυνση [www.moa.gov.cy/environment\(Αδειοδοτήσεις-Αδειοδότηση](http://www.moa.gov.cy/environment(Αδειοδοτήσεις-Αδειοδότηση) Διαχείρισης Αποβλήτων Πιστοποιητικά Καταχώρησης) και επικαιροποιούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα.

ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

28 Ιουνίου, 2024

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι Χωροταξικό Σχέδιο προτεινόμενου έργου

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

Όροι για Διαχείριση Αποβλήτων από Κατασκευές και Κατεδαφίσεις (ΑΚΚ) που αφορούν Τεχνικά ή Οικοδομικά Έργα.

Η διαχείριση των Αποβλήτων από Κατασκευές και Κατεδαφίσεις (ΑΚΚ) πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις των Περί Αποβλήτων Νόμων 2011-2022 και των εκάστοτε τροποποιήσεων τους καθώς και των περί Αποβλήτων (Διαχείριση Αποβλήτων από Κατασκευές και Κατεδαφίσεις) Κανονισμών του 2023, Κ.Δ.Π. 112/2023 και των εκάστοτε τροποποιήσεων τους, για την ορθολογική διαχείριση με στόχο την κατά δυνατό μεγαλύτερη ποσοστιαία επίτευξη ανακύκλωσης τουλάχιστον 70% των ΑΚΚ (κατά βάρος).

Υποχρεώσεις Ιδιοκτήτη έργου

- α. Ο Ιδιοκτήτης του έργου διασφαλίζει ότι ο μελετητής έχει εκτιμήσει και υπολογίσει τις ποσότητες και τα είδη των αποβλήτων κατά το στάδιο της μελέτης του έργου [Κανονισμός 5(1)(α)].
- β. Ο Ιδιοκτήτης του έργου διασφαλίζει ότι ο επιβλέπων μηχανικός κατά το στάδιο της εκτέλεσης του έργου, παρακολουθεί και προβαίνει σε όλες τις αναγκαίες ενέργειες, ώστε να εφαρμοστεί το σχέδιο διαχείρισης των ΑΚΚ σύμφωνα με τις πρόνοιες του Κανονισμού 6, και τον ενημερώνει γραπτώς [Κανονισμός 5(1)(β)(i)].
- γ. Ο Ιδιοκτήτης του έργου διασφαλίζει ότι ο επιβλέπων μηχανικός με την ολοκλήρωση του έργου, πιστοποιεί την ορθή διαχείριση των παραγόμενων ΑΚΚ, σύμφωνα με το σχέδιο διαχείρισης ΑΚΚ και ενημερώνει με σχετικό έντυπο (ΚΔΠ 253/2023), το Ατομικό ή Συλλογικό Σύστημα Διαχείρισης ΑΚΚ, ανάλογα με την περίπτωση [Κανονισμός 5(1)(β)(ii)].
- δ. Ο Ιδιοκτήτης του έργου διασφαλίζει [Κανονισμός 5(1)(γ)] ότι στις τεχνικές προδιαγραφές προκήρυξης ενσωματώνονται:
  - i. οι όροι και οι απαιτήσεις των συμβολαίων ανάθεσης του έργου, ως αυτές διαμορφώθηκαν κατά το στάδιο της μελέτης του έργου.
  - ii. το δελτίο ποσοτήτων της κοστολόγησης της διαχείρισης των παραγόμενων ΑΚΚ και
  - iii. δήλωση ότι το σχετικό ποσό για τη διαχείριση των παραγόμενων ΑΚΚ καταβάλλεται, αφού προηγουμένως έχει πιστοποιηθεί από τον επιβλέποντα μηχανικό η ορθή διαχείριση των ΑΚΚ, ο οποίος επιβεβαιώνει παράλληλα και τα στοιχεία που παρέχονται από το Συλλογικό ή το Ατομικό, Σύστημα Διαχείρισης ΑΚΚ, ανάλογα με την περίπτωση, περιλαμβανομένων των υλικών που έχουν επαναχρησιμοποιηθεί σύμφωνα με το σχέδιο διαχείρισης ΑΚΚ του έργου.
- ε. Ο Ιδιοκτήτης του έργου σε περίπτωση κατά την οποία μεταβιβάσει την ευθύνη διαχείρισης των ΑΚΚ στον εργολήπτη, με σχετική σύμβαση που συνάπτει με αυτόν, διασφαλίζει ότι [Κανονισμός 5(2)(α) και (β)]:
  - i. ο εργολήπτης που αναλαμβάνει την ευθύνη διαχείρισης των ΑΚΚ είναι εγγεγραμμένος σε Συλλογικό Σύστημα Διαχείρισης ΑΚΚ ή διατηρεί και λειτουργεί Ατομικό Σύστημα Διαχείρισης ΑΚΚ και
  - ii. κοστολογεί τη μεταβίβαση της ευθύνης διαχείρισης των ΑΚΚ.
- στ. Ο Ιδιοκτήτης του έργου σε περίπτωση κατά την οποία αναλαμβάνει ο ίδιος την ευθύνη διαχείρισης των ΑΚΚ, αναλαμβάνει, επιπροσθέτως και τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στις πρόνοιες του Κανονισμού 6 για τον παραγωγό ΑΚΚ/Εργολήπτη έργου [Κανονισμός 5(3)].

Υποχρεώσεις Παραγωγού αποβλήτων/Εργολήπτη

- ζ. Ο Παραγωγός αποβλήτων/Εργολήπτης αποστέλλει το αργότερο μέχρι την ημερομηνία έναρξης της εκτέλεσης των εργασιών του έργου, γραπτή γνωστοποίηση έναρξης των εργασιών αυτού, με σχετικό έντυπο (ΚΔΠ 214/2023) στο Συλλογικό Σύστημα Διαχείρισης ΑΚΚ στο οποίο συμμετέχει ή στο Ατομικό Σύστημα Διαχείρισης ΑΚΚ που διατηρεί και λειτουργεί και να την κοινοποιεί παράλληλα στον Διευθυντή του Τμήματος Περιβάλλοντος [Κανονισμός 6(1)(α)].
- η. Πριν από την έναρξη της εκτέλεσης του έργου, ετοιμάζει και υποβάλλει στο Συλλογικό Σύστημα Διαχείρισης ΑΚΚ στο οποίο συμμετέχει ή στο Ατομικό Σύστημα Διαχείρισης ΑΚΚ που διατηρεί και λειτουργεί, σχέδιο διαχείρισης ΑΚΚ, με σχετικό έντυπο (ΚΔΠ 252/2023), για την ορθότητα του οποίου έχει την πλήρη ευθύνη [Κανονισμός 6(1)(β)].
- θ. Πριν από την έναρξη της εκτέλεσης του έργου συνάπτει συμφωνία με αδειοδοτημένη μονάδα διαχείρισης ΑΚΚ για παραλαβή και διαχείριση των αποβλήτων που θα παραχθούν [Κανονισμός 6(1)(β)(ν)].
- ι. Ο Εργολήπτης διατηρεί στο εργοτάξιο αντίγραφο του επικαιροποιημένου Σχεδίου Διαχείρισης των ΑΚΚ, το οποίο υποβλήθηκε στο Σύστημα Διαχείρισης ΑΚΚ, το οποίο φέρει τη σφραγίδα του συστήματος και την ημερομηνία υποβολής του [Κανονισμός 6(1)(γ)]. Επίσης αποστέλλει αντίγραφο του Σχεδίου Διαχείρισης στο Επιβλέποντα Μηχανικό.
- ια. Ο Εργολήπτης οργανώνει ή συμμετέχει σε Συλλογικό Σύστημα Διαχείρισης ΑΚΚ ή διατηρεί και λειτουργεί Ατομικό Σύστημα Διαχείρισης ΑΚΚ [Κανονισμός 6 (3)] και καταβάλλει το σχετικό τέλος εγγραφής και συμμετοχής καθώς και το τέλος εξέτασης του Σχεδίου Διαχείρισης για κάθε έργο.
- ιβ. Ο Εργολήπτης χρησιμοποιεί κατά προτεραιότητα τα υλικά που έχουν ετοιμαστεί για επαναχρησιμοποίηση και τα ανακυκλωμένα υλικά στο έργο, τα οποία πληρούν τις σχετικές ευρωπαϊκές τεχνικές προδιαγραφές και τις σχετικές διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας [Κανονισμός 6(1)(ε)].
- ιγ. Ο Εργολήπτης στην περίπτωση που εκτιμάται ότι σε έργο κατεδάφισης θα παραχθούν ΑΚΚ συνολικής ανάμεικτης μη συμπιεσμένης ποσότητας κατ' όγκο μεγαλύτερης των τριακοσίων κυβικών μέτρων (300 m³), χρησιμοποιεί τις βέλτιστες τεχνικές για την επιλεκτική κατεδάφιση, ώστε να απομακρυνθούν και να τύχουν ασφαλούς χειρισμού οι επικίνδυνες ουσίες, όπως αμιαντούχα απόβλητα, απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού, λαμπτήρες, και να διευκολυνθούν η επαναχρησιμοποίηση και η ανακύκλωση υψηλής ποιότητας με την επιλεκτική αφαίρεση υλικών τουλάχιστον του ξύλου, των ανόργανων κλασμάτων, όπως σκυρόδεμα, τούβλα, πλακάκια, κεραμικά και πέτρα, καθώς και των μετάλλων, του γυαλιού, των πλαστικών και του γύψου, σύμφωνα με τις διατάξεις του εδαφίου (3Α) του άρθρου 13 του Νόμου [Κανονισμός 6(4)].
- ιδ. Ο Εργολήπτης στην περίπτωση κατά την οποία ο όγκος των ΑΚΚ που εκτιμάται ότι θα παραχθεί υπερβαίνει τα τριακόσια κυβικά μέτρα (300 m³), διενεργείται στο εργοτάξιο χωριστή συλλογή τουλάχιστον για το ξύλο, για τα ανόργανα κλάσματα (σκυρόδεμα, τούβλα, πλακάκια, κεραμικά και πέτρα), για τα μέταλλα, για το γυαλί, για τα πλαστικά και για το γύψο [Κανονισμός 6(1)(β)(iv)].
- ιε. Ο Εργολήπτης μπορεί να επεξεργάζεται στο χώρο εργοταξίου στον οποίο γίνεται προσωρινή αποθήκευση αποβλήτων, μη επικίνδυνα ΑΚΚ με κωδικούς 17 01 01, 17 01 02, 17 01 03, 17 01 07, 17 03 02, 17 05 04 και 17 05 06, με τη χρήση σπαστήρα, κόσκινου ή μηχανήματος άλεσης ασφάλτου μόνο σε περίπτωση κατά την οποία φορέας διαχείρισης είναι κάτοχος πιστοποιητικού καταχώρισης στο Αρχείο Διαχειριστών Αποβλήτων για

επεξεργασία στο χώρο παραγωγής των αποβλήτων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 33 του Νόμου και νοουμένου ότι η εν λόγω επεξεργασία αφορά αποκλειστικά τα απόβλητα του έργου για το οποίο λειτουργεί το εργοτάξιο. [Κανονισμός 7(1)].

ιστ. Ο Εργολήπτης σε περίπτωση κατά την οποία ο χώρος εργοταξίου χωροθετείται εκτός του χώρου στον οποίο εκτελείται το έργο ή σε περίπτωση κατά την οποία συνορεύει με τον χώρο στον οποίο εκτελείται το έργο, μπορεί να εξασφάλιση έγκριση του χώρου εργοταξίου από την αρμόδια αρχή τοπικής διοίκησης με σχετικό έντυπο (ΚΔΠ 215/2023). Νοείται ότι, ο χώρος εργοταξίου δεν δύναται να βρίσκεται εκτός των διοικητικών ορίων του δήμου ή της κοινότητας στον οποίο εκτελείται το έργο [Κανονισμός 7(2)].

ιζ. Ο Εργολήπτης μπορεί να διαχειριστεί (συλλέξει/μεταφέρει ή επεξεργαστεί επι τόπου τα καθαρά ΑΚΚ) ο ίδιος απόβλητα μόνο αν κατέχει ανάλογο Πιστοποιητικό Καταχώρησης στο Αρχείο Διαχειριστών Αποβλήτων.

Σε περίπτωση που δεν θα τα διαχειριστεί ο ίδιος υποχρεούται να παραδίδει τα απόβλητα σε Κατόχους Πιστοποιητικού για τη συλλογή και μεταφορά των ρευμάτων αποβλήτων που θα προκύψουν από το έργο, οι οποίοι θα τα μεταφέρουν σε αδειοδοτημένες εγκαταστάσεις επεξεργασίας ΑΚΚ. Κατά την παράδοση των Αποβλήτων στην Εγκατάσταση ο Φορέας Διαχείρισης της εγκατάστασης των αποβλήτων υπογράφει το Έντυπο Αναγνώρισης και Παρακολούθησης. Ο μεταφορέας παραδίδει το ροζ στέλεχος σε αυτόν και στη συνέχεια ο Φορέας Διαχείρισης έχει την ευθύνη να επιστρέψει πλήρως συμπληρωμένο και υπογραμμένο αντίγραφο του Εντύπου, στον Παραγωγό του αποβλήτου εντός τριών ημερών από την ημερομηνία παραλαβής τους.

ιη. Διασφαλίζει την μεταφορά των παραγομένων αποβλήτων σε αδειοδοτημένες Μονάδες για Επεξεργασία/Ανακύκλωση σύμφωνα με τον όρο (θ).

ιθ. Σε περίπτωση που τα παραγόμενα χώματα και πέτρες δεν θα επεξεργαστούν στο χώρο παραγωγής τους προς επαναχρησιμοποίηση ή για επεξεργασία στο έδαφος (land treatment) από την οποία προκύπτει όφελος για τη γεωργία ή την οικολογική βελτίωση (R10), θεωρούνται απόβλητα και:

- i. πρέπει να μεταφέρονται σε αδειοδοτημένες Μονάδες για Επεξεργασία/Ανακύκλωση ΑΚΚ κατόχους Πιστοποιητικού, καταχωρημένους στο μητρώο Διαχειριστών Αποβλήτων για Συλλογή-Μεταφορά.
- ii. Εναλλακτικά τα παραγόμενα ΑΚΚ (συμπεριλαμβανομένων και των καθαρών χωμάτων που δεν προέρχονται από ρυπασμένες περιοχές και δεν περιέχουν επικίνδυνες ουσίες) μπορούν να αξιολογούνται από διαπιστευμένο εργαστήριο και εφόσον τηρούν το Ευρωπαϊκό Εναρμονισμένο Πρότυπο CYS EN 13242:2002+A1:2007 ή τηρούν το περί του Καθορισμού των Επίπεδων των Βασικών Απαιτήσεων Ορισμένων Προϊόντων Δομικών Κατασκευών Διάταγμα του 2011 (ΚΔΠ 164/2011) και φέρουν έγγραφα Δήλωσης Επιδόσεων μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη συγκεκριμένη χρήση που καθορίζεται στο πρότυπο και δεν θεωρούνται απόβλητα.

Για την ορθή εφαρμογή το πιο πάνω καλούνται οι άμεσα εμπλεκόμενοι (Ιδιοκτήτης έργου ή/και Εργολήπτης) να αποτεινόνται στις αρμόδιες αρχές (Τεχνικές υπηρεσίες του Υπουργείου Εσωτερικών) για περισσότερες πληροφορίες προκειμένου να διασφαλίσουν την καταλληλότητα των προϊόντων τους, σύμφωνα με τα σχετικά πρότυπα με βάση την ισχύουσα Νομοθεσία. Σημειώνεται ότι οι κάτοχοι Κινητού Σπαστήρα κατά την επεξεργασία των καθαρών ΑΚΚ. ή/και καθαρών χωμάτων έχουν υποχρέωση να εκδίδουν σήμανση CE σύμφωνα με το άρθρο 4 («...ο κατασκευαστής καταρτίζει δήλωση απόδοσης όταν το εν λόγω προϊόν διατίθεται στην αγορά») του Κανονισμού 305/2011/ΕΕ από την στιγμή που

υπάρχουν Εθνικές διατάξεις και δεν μπορεί να παρεκκλίνει εφαρμόζοντας το άρθρο 5 του ίδιου κανονισμού.

- κ. Ο Εργολήπτης να υπογράφει το σχετικό **Έντυπο Αναγνώρισης και Παρακολούθησης** (Κ.Δ.Π. 31/2016) σε κάθε παράδοση και να απαιτεί αντίγραφο από την εγκατάσταση που παρέλαβε τα απόβλητα με την υπογραφή του Φορέα Εκμετάλλευσης.

Τα αντίγραφα θα πρέπει να τηρούνται ως αποδεικτικά στοιχεία της ορθής διαχείρισης των αποβλήτων και να αποστέλλονται στον Επιβλέποντα Μηχανικό του έργου για την πιστοποίηση της ορθής διαχείρισης των παραγόμενων ΑΚΚ, σύμφωνα με το κανονισμό 5(1)(β)(ii) ή όποτε του ζητηθούν.

1. Διαχείριση Αμιαντούχων Αποβλήτων

- α. Οι εργασίες συλλογής και μεταφοράς αποβλήτων να εκτελούνται από κάτοχο έγκυρου Πιστοποιητικού Καταχώρησης στο Αρχείο Διαχειριστών Αποβλήτων που να περιλαμβάνει κωδικούς αποβλήτων που προκύπτουν από Κατασκευές και Κατεδαφίσεις ή άλλες δραστηριότητες και που εμπίπτουν στην Κατηγορία Αποβλήτων 1706 για «Μονωτικά Υλικά και Υλικά Δομικών Κατασκευών που περιέχουν Αμίαντο», με βάση το περί Αποβλήτων (Κατάλογος Αποβλήτων) Διάταγμα του 2020.
- β. Ο Παραγωγός/Εργολήπτης να εξασφαλίσει συμφωνία συνεργασίας καθόλη τη διάρκεια της εκτέλεσης των εργασιών, με αδειοδοτημένη εγκατάσταση αξιοποίησης ή διάθεσης των αμιαντούχων υλικών πριν την έναρξή του έργου την οποία θα κοινοποιήσει στον Ιδιοκτήτη του έργου και στον Διευθυντή του Τμήματος Περιβάλλοντος πριν την έναρξη των εργασιών του.
- γ. Σύμφωνα με το περί Αποβλήτων (Ηλεκτρονικό Μητρώο Αποβλήτων) Διάταγμα του 2020 (Κ.Δ.Π. 312/2020), κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο είναι παραγωγός ή/και κάτοχος επικινδύνων αποβλήτων υποχρεούνται όπως εγγραφεί στο Ηλεκτρονικό Μητρώο Αποβλήτων (ΗΜΑ) για όλες τις δραστηριότητες τους και να δηλώνει τα στοιχεία για τη διαχείριση αποβλήτων του ηλεκτρονικά, μέχρι την 31^η Μαρτίου κάθε έτους, για το προηγούμενο έτος.
- δ. Σε περίπτωση που ο Εργολήπτης θα προχωρήσει σε μεταφορά και διάθεση των αποβλήτων που περιέχουν αμίαντο σε αδειοδοτημένες εγκαταστάσεις του εξωτερικού τότε να εξασφαλιστεί εκ των προτέρων Έγκριση από τον Διευθυντή του Τμήματος Περιβάλλοντος και να ακολουθήσει τις απαιτούμενες πρόνοιες της Σύμβασης της Βασιλείας και των Ευρωπαϊκών Κανονισμών 1013/2006/ΕΚ και 1418/2007/ΕΚ, σχετικά με τη διασυνοριακή μεταφορά επικινδύνων αποβλήτων και των εκάστοτε τροποποιήσεων τους.

**Τμήμα Περιβάλλοντος
Σεπτέμβριος 2023**